

Makambo nini ezali na kati ya lapolo yango?

Lapolo oyo ezali kopesa résumé ya mbuma ya mosala ya moyekoli na yo na évaluation académique ya état, évaluation scientifique ya Maine. Etude ya Science ya Maine esimbami na mibeko ya Science mpe ya Engineering ya Maine, elingi koloba, mibeko ya Science ya Generation ya sika (NGSS). Ba kelasi ya leta ya Maine oyo bazali na kelasi ya 5, 8 mpe ya 3 ya eteyelo ya likolo esengi na bango ba kelasi ya Maine Science Assessment.

Ekanseli ya makambo ya siansi na etuka ya Maine ezali nini?

Maine Science Assessment etaleli mingi koyekola na ndenge ebele oyo esangisi misala ya siansi mpe ya ingénieur mpe makanisi ya ntina ya disiplini. NGSS elobeli siansi mpe misala ya ba ingénieurs lokola misala oyo ba scientifiques basalaka mpo na kolukaluka mokili ya biloko bizalisami. Makanisi ya moboko ya mateya ezali makanisi ya ntina ya makambo ya siansi mpe ekoki koyebana na bitulukuru ya siansi ya physique, siansi ya bomoi, mpe siansi ya mabele mpe ya espace.

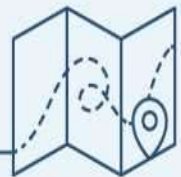
Mpo na koyeba malamuru makambo oyo mwana na yo ayebi mpe oyo akoki kosala na oyo etali mibeko ya kelasi, esengeli kosalela bansango oyo euti na lapolo oyo esika moko na makambo mosusu, na ndakisa ndenge oyo bana-kelasi batalelaka makambo na kelasi mpe makambo oyo bazali koyekola na kelasi.

Mituna mpo na Moyekoli

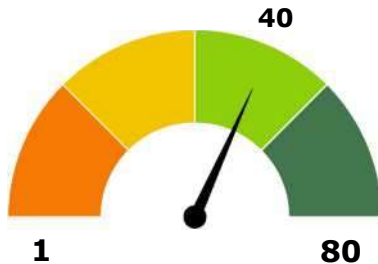
- Ozali koyekola nini na kelasi ya siansi?
- Eloko nini olingaka mingi na kelasi ya siansi?
- Okanisi misala nini oyo okosalela siansi oyo okolinga kosala ntango okokoma mokolo?

Mituna mpo na Molakisi

- Eloko nini moyekoli na ngai azali koyekola na kelasi ya siansi na mbula oyo?
- Ndenge nini nakoki kosalela makambo oyo mpo na kosalisa moyekoli na ngai ayekola malamuru?
- Biloko nini ezali na mboka mpo na kosunga siansi ya koyekola?

Mayele ya bayekoli na makambo ya siansi

Kokokanisa bapwe

Bapwe ya Moyekoli:		40
Mwayene na kelasi:		33
Mwayene ya SAU:		33
Mwayene ya etuka:		34

Baekzame ya bana-kelasi ekoki kobongwana. Soki moyekoli na yo azongeli komeka yango, ekoki kozala ete akozwa na kati ya 38 mpe 42 points.

Ekokisi te oyo Leta azalaki kolikya: Mosala ya moyekoli ezali kolakisa bososoli moke ya makanisi ya ntina na siansi. Biyano ya moyekoli emonisi ete azali na makoki mingi te ya kosilisa mikakatano. Bandimbola na yango ezali na ntina te, ezali mobimba te, to ezali na boyokani te na makanisi ya ntina. Ezali na makambo mingi ya mabe.

Na nse ya makambo oyo guvernema ezalaki kozela: Mosala ya moyekoli ezali kolakisa bososoli ya mobimba te ya makanisi ya ntina na siansi mpe bosangisi ya makanisi ya ntina. Biyano ya moyekoli emonisaka mwa makoki ya kotalela mpe kosilisa mikakatano, kasi lolenge ya biyano ezali na boyokani te. Ndimbola ya makanisi ekoki kozala mobimba te to polele te.

Makambo oyo guvernema ezalaki kozela: Mosala ya moyekoli elakisi bososoli ya malamumu ya makanisi ya ntina mingi ya siansi, bakisa mpe makoki ya kosala boyokani kati na makanisi ya ntina. Biyano ya moyekoli emonisaka makoki ya kotalela mpe kosilisa mikakatano ya mokolo na mokolo mpe kolimbola makanisi ya ntina na bosikisiki mpe bosikisiki oyo ekoki mpo na komonisa bososoli ya ntina.

Ekokisi te makambo oyo Leta azalaki kolikya: Mosala ya moyekoli ezali kolakisa ete ayebi malamumu makanisi ya ntina ya siansi, ata mpe likoki ya kosala boyokani kati na makanisi ya ntina. Biyano ya moyekoli bilakisi makoki ya kosangisa bansango, kotalela mpe kosilisa mikakatano ya makasi, mpe kolimbola makanisi ya mindondo na kosalelaka bilembeteli mpe elobeli ya malamumu mpo na kosimba mpe koyebisa makanisi ya ntina.

Na yango, bapwe nyonso ezali na makambo misato oyo:

Ndenge biloko yango esalama mpe ndenge ezalaka

Buku oyo ebongisi masolo na ntina ya kosalisa bayekoli na koyeba bobateli ya biloko mpe lolenge ya biteni na yango.

- Matériel ya lolenge nyonso ekoki kokabolama na ba particulés oyo ezali moke mingi mpo na komona yango.
- Ntango biloko mibale to koleka oyo ekeseni esangani, eloko ya sika oyo ezali na biloko ekeseni ekoki kosalema.
- Ba mesurements ya ba propriétés ndenge na ndenge ekoki kosalelaka mpo na koyeba ba matériaux.
- Motango (kilo) ya biloko ebatelamaka ntango ezali kobongwana, ata na ntango ya mbongwana ntango ezali komonana lokola ezali kolimwa.

Matériel mpe énergie na ba organismes mpe na ba écosystèmes

Buku oyo ebongisi masolo na ntina ya kosalisa bayekoli na koyeba ndenge biloko mpe nguya etambolaka.

- Matter cycles kati ya mopepe mpe mabele mpe kati ya banzete, banyama, mpe ba microbes lokola ba organismes oyo bazala na bomoi mpe bakufa.
- Matéri ekokabolama na biteni ya mikemike ntango ezali kotambola kati na bikelamu ya bomoi mpe kati na mopepe mpe mabele.
- Bilanga ezwaka biloko na yango mpo na kokola mingimngi na nzela ya mopepe mpe mai mpe bilei epesaka banyama biloko oyo basengeli na yango mpo na kobongisa nzoto mpe kokola.
- Nguya oyo ebimaka na bilei ezalaki liboso nguya ya moi oyo ekamatamaki na milona na mosala ya chimie oyo esali biloko ya milona.

Bibongiseli ya mabele, Bamasini ya mpepo Minzoto mpe Système solaire

Buku oyo ebongisi masolo na ntina ya kosalisa bayekoli bayeba malamumu ndenge oyo ba système minene ya mabele esalaka mpe ndenge oyo esalaka na kati na yango.

- Ba système minene ya mabele esanganaka na ndenge ebele mpo na kosala ete biloko mpe misala ya mabele ezala malamumu to mabe.
- Ba système minene ya mabele ezwaka bopusi ya gravitation mpo nguya ya gravitation ya mabele oyo esalaka na eloko moko pene na mabele ebendaka eloko yango na katikati ya planète.
- Makambo oyo bato basalaka na bilanga, na baizini, mpe na bomoi ya mokolo na mokolo ezali na bopusi monene likoló ya mabele, banzete, bibale, mbu, mpe mopepe.
- Ezali na bilembo oyo ekoki komonana na nzela ya kobaluka ya mabele zingazinga ya moi, sanza zingazinga ya mabele, mpe kobaluka ya mabele zingazinga ya axe.